

השעה היא 11 בבוקר. שלושה גברבים צעירים — בני 14 לכל היותר — ממהרים למקצפים לאורך רחוב אלנבי. לכוון שפת הים. אני עוקב אחריהם במכוניתם הם נראים עליונים, מרוממים. ליד בנין האופרה הם מרכיזים את ספריהם למדוד שלהם, קוסרים אותם לאחד מבני החבורה. הגברבר נכנס עם הפסים לחצר מסי-הכנסה, וכעבור דקה יצא בידיים ריקות. הוא החביא את הספרים, עד לגמר השיעור בגברברות שימושית.

השלושה נכנסים לתנוות טי"ר — אחת מתוך ארבעתמש הפתוחות בשעה זו. אני מחנה את המכונית במרחקיה ונכנס אחריהם. הם לא איבדו זמן; כבר משחקים כדורגל. כל דמיון בין משחק זה לבין הספורט הלאומי, תיאורטי בלבד. את מקום המיגרש תופס שולחן קטן, אשר שני שערים מותקנים בקצותיו. לרחוב השולחן מותקנים שישה שיפודים — שלושה לכל משתתף. על השיפודים מושחלות שתי קבוצות שלמות של שחקני-כדורגל, אותם אפשר להזיז ולתמרן על פני השולחן. בין רגליהם מתגלגל כדור עץ, שכל מתחרה משתדל להעבירו בעזרת שחקניו אל שער היריב, המנסה לחסום את גישתו בעזרת כדורגלני העופרת שלו. משחקים עם שבעה כדורים. זה שמבקיע ארבעה שערים — מנצח.

שכירת שולחן לתחרות כזו עולה 100 פרטות. המשחק מותח ובנוי על זריזות-יד מהירות-תגובה. אך המתח שבו אינו מספיק. השחקנים מהמרים ביניהם על סכומים צעירים. יתכן שרובם היה יכול לשחק את המשחק גם מבלי להמר. אך לא בתנויות הטי"ר. יש שם מי שמזויק בעורקיהם את רעל קדחת-ההימור. כמו במקרה של אותם שלושה גברברים:

שעה ששניים מהם שיחקו ושלישי עקב אחר משחקם, התקרב אליהם גברבר כבן 20-19. "רוצה פרטיה?" שאל את הבלתי-פעיל שבשלישיה. וכדי לא להבהיל אותו, הוסיף: "סתם ככה, בלי כסף, מי שמפסיד משלם בשביל השולחן." הגברבר הצעיר הסכים. סוף-סוף בא בלבול, לא?

המשחק התחיל. הגברבר המבוגר הפסיד. תנועותיו היו מסורבלות, תגובותיו למשחק היריב איטיות. "בוא עוד משחק", הוא הציע ליריבו הצעיר. הצעיר, ממוקד החיית הנצחון, הסכים. "אבל על שערים גרוש", התנה. המבוגר הסכים, אם כי בהיסוס-מה. הוא הצית לעצמו סיגריה, כיבד את יריבו באחת, והמשחק התחדש. גם הפעם הפסיד. "עוד אחת?" שאל הצעיר. "עוד אחת", השיב השני, "אבל הפעם על ארבעים גרוש. אני כבר מופסד." ושוב הפסיד את המשחק. "הפעם על לירות!", הציע הצעיר, בטוח ביכולתו. הסכים. הפעם — הפסיד. לא בהרבה; רק בתוצאה 3:4. היה יכול בקלות לנצח גם הפעם. "בוא עוד אחד", הציע. המבוגר העיף לעברי מבט חטוף ולחש: "תראה איך אני מושך אותך. הכנסתי אותו לשחנך ועכשיו הוא מוכרח להמשיך."

הגברבר הצעיר המשיך. הוא המשיך עד שהגיע המשחק לשלוש לירות הסיכוב. אז כבר התקבצו סביב השולחן גם שני חברים שזנחו את משחקם ועקבו אחר התחרות המרתקת יותר. "שחקו שנים נגדי", הציע המבוגר, "כל אחד מכס שיש שתי לירות ואני ארבע." הם הסכימו. תוך שעה הפסיד הגברבר המבוגר להרוויח במוחית מפליאה קרוב ל-15

הסולו, נגיש למכשיר, הדביק נשיקה לתמונה של אלחיס פרסלי במדי צבא ארצות-הברית.

★ ★ ★

לומדים רבוב כסף

מ"ה יודע בכיפיו זה? אינו נעשה במועדון נוצר, למשה, לא היה בו כמעט כל רע. אך הטרורים והסנוקרים אינם מועזזים הפועלים תחת פיקוח חינוכי. הם מושכים אליהם נערים לומדים המחפשים חוויה, נערים עזובים ועבריינים מועדים, המחפשים פורקן-נפשי וסירונים צעירים לשורותיהם. גברברים מחוסרי-חברה קבועה נמשכים לכאן גם כדי לבלות וגם כדי להזדהות עם הדמויות החזקות העומדות כאדיאל מול עיניהם. הרגשות דומה להרגשת אשת-החברה הקרתנית שהשתתפה בנשף דיפלומטי, והמספרות במשך שבעות כותבי "ישבתי שני שולחנות מהשגריר האמריקאי". כמה מספר הגברבר לחבריו: "שיחקתי שני משחקים עם ג'וני — זה שקיבל שלוש שנים בשביל שוד מזוין."

במיד לומר הגברבר דבר יסודי אחד: לבובו כסף. אם הוא שיך לכנופיה "חיונית" חזקה, ישתחרר לאחר זמן משיכון ההימורים ויחזור לחברתו הקבועה. אם הוא חלש-אופי, בודד וחסרי-ספוק, הוא יבקר שוב ושוב בטי"ר עד שירגיש שהוא "שייך". וככל שירבה לבקר שם — כך יגדל הצורך שלו בכסף. משם ועד לגניבה הראשונה, פגיעה אחת בלבד. הוא יודע מהו פגיעה זו, וזמן רב לפני שהוא פוסע אותה. כי לא יתכן שיסתובב בטי"ר ובסנוקרים שבוע ימים מבלי לשמוע שגברבר זה ישב פעם בעתן פריצה, והשני נתפס בעת שניסה לגנוב צמיג רורבי של קטנוע. הוא יודע כי אין דבר קל יותר מאשר למכור חלק של מכונת לאחד מעשרות המוככים בעיר. ערב אחד, אחרי שפרוטתו האחרונה עברה לכיסו של אחר, הוא יוצא אל הסימטות האפלות הסמוכות. בחשכה של עיר גדולה, כשליבו פועם בו בחזקה, הוא פוסע את הפגיעה. מבטים חטופים לצדדים, תנועה מהירה — וזוג מגניבים-מכונת בידו. מתר בכיורק היה לו במה להמשיך את משחקו בטי"ר.

אין כמעט ניגון. הצורך בידו כסף, והבטחון-העצמי הבא מן העלצות הראשונות, דוחף אותו הלאה: אל גניבת אנטניה, גניבת צמיג קטנוע שאפשר להסתירו מתחת למעיל, גניבת קטנוע שלם לבליו או אפילו לפירוק ומכירתו הקל-חלק. בעל המוסך הקונה ממנו את הרכוש הגנוב לפעמים "זומין" אצלו חלקים מסויימים, בהבטחן מחיר טוב. בשלב זה, כבר שמו הפושעים המועזים את ליבם לגברבר. הם הבחינו בכך שלפתע יש בכיסו כסף. הם עוזרים לו למכור את הסחורה הגנובה, ויום אחד מציע לו משהו לעשות דבר גדול באמת. "אתה רק תעמוד מהצד ואם תראה משרה — תשוק". עבור חלקו בפעולה הוא מקבל 15-10 לירות. למחרת הוא קורא בעתון כי נפרצה דירה באותו מקום וגינתו מתוכה תכשיטים ודברי-ערך באלף לירות. הוא מחליט שאם-כבר — אז-כבר. כדאי יותר להשתתף בפועל מאשר לשמש כזקיף. תוך שבועות או לכל היותר חודשים ננקודה זה, מובטח כי יפול לידי המשטרה.

★ ★ ★

ראש העיר אמר: "קיני שחיתות!"

החוויה הנוראה של מצער, חקירה, חבישה ומשפט היא נקודת-מפנה בחיי הגברבר-הפושע. ברגע זה תלוי עתידו של הגברבר באישי-המשטרה המגדלת את החקירה נגדו. קצין או סמל המאמין בשיטה הנוקשה, והמעוניין להוכיח למונים עליו שהוא משיג תוצאות, עשוי להרוס את חיי הצעיר העצור. עתה הוקם במשטרת תל-אביב מפייל לנוער — מחלקה שתטפל בנוער הנעצר בכל חלקי העיר, במקום שהטיפול בהם היה נתון בידי החוקרים התורניים בנפות השונות. חוקרי המיפלג יעברו קורס אינז'ינריה של חודשיים, בתקופה כי ילמדו את יסודות הטיפול בנוער הסוטה. אולם גם או תישאר התוצאה תלויה באופיו של הגברבר עצמו. אם ישחק לו מזל, יהחך מצערו הראשון להם כה חמור, שהוא יחליט לחזור למוטב בעוד מועד. ולא — ישוב אל חבריו, אל הגניבות, אל הטרורים.

מדוע לא נסגרו הטרורים? רבי-פקד אריה נאור הצביע ללא היסוס על הטרורים כעל מוקד ראשון-במעלה לעבריינות צעירה. "אילו היה תלוי בנו, היינו מחסלים אותם בזמן. אבל אנו יכולים לפעול רק במסגרת החוק. והטרורים הם עסקים חוקיים. העירייה נותנת רשיונות." והעירייה? לפני כשה סברה היא לחפש את רשיונות הטרורים. בדין במועצת העירייה כינה אותם ראש העיר חיים לבנון כ"קיני שחיתות הגורמים להכשלת הנוער". בעלי הטרורים פנו לבית-המשפט העליון, בטענה כי ביטול רשיונותיהם יגרום לשלילה בלתי-מוצדקת של פרנסתם. אחר כך ישיבות, הציע נשיא בית-המשפט העליון פשרה: שיוצאו מן החנויות מיתקני-ההימור, ושהכניסה תותר לבני 18 ומעלה. מאז, קפא המנגנון המשפטי והעירוני, רבבות לירות עוברות מיד ליד בהימורים מדי חודש, כנופיות מתארגנות ליד תיבות המור סיקה, ונערים מתחת לגיל 18 ממשיכים להוות רוב מוחלט של הלקוחות.

דו"ח מעקב, שנערך במשך חמישה חודשים, נותן תמונה ברורה של המבקרים בטי"ר. בחודשי הלימודים, בשעות לפני הצהריים, היו נערים בני 12-14 כ-15% מכלל המבקרים. בני 14-16 היו 60% ואילו 25% מהמבקרים היו בני 16-18. מספר המבקרים מעל לגיל 18 היה כמעט אפסי. בחודשי החופש עלה חלקם של המבקרים מתחת לגיל 14 לכדי 30%.

★ ★ ★

ביקור אצל זוזי

אחוז הבחורות המבוקרות בטי"ר מבוטל. אולם אם אינן נכנסות פנימה, אפשר לראות רבות מהן מסתובבות סביבם, בעיקר בשעות הערב והלילה. אלה הן בדרך-כלל פרוצות, שבאו להחליף כמה מלים עם סרסוריהן המבלים בטי"ר, או המחפשות לקוח. כמה מהן התמחו בציד גברברים. כזאת היא זוזי. בשיחה על ספל קפה סיפרה לי על צד זה של מינהגי הגברברים.

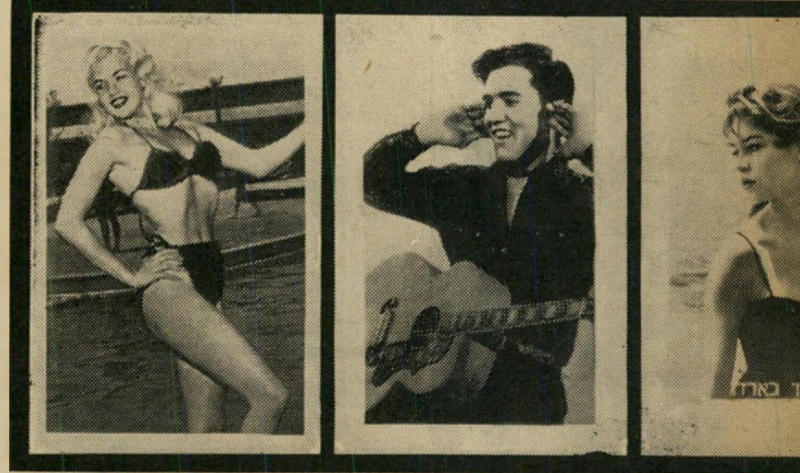
"יש בחורות שלא מסתכלות על הבחורים הצעירים. חושבות שלא כדאי. אבל אני עובדת רק איתם. בטח, אם בא איזה איש מבוגר, גם כן הולכת איתו. אבל אני מחפשת דוקא בחורים צעירים. הם הקליינטים הכי טובים. יש כאלה שהולכים בקבוצה שלמה ליפן. לפעמים ישר מבית-הספר. אבל זה זול ומלוכלך, לא בשבילי. לי יש חדר בצפון ובאים אלי רק הבחורים הכי טובים. בני-טובים כאלה.

"כששואן לי קליינטים, אני יורדת לרחוב בן-יהודה ומחכה. רואה איזה בחור כזה — איך אתה קורא לו? גברבר? — מתקרב. אפשר להכיר אותו מרחוק. הולך לאט, ככה, ומסתכל מסביב. שמע שבסביבה הוא יש זונות והוא בא לראות בשביל עצמו. אני מתחילה ללכת לפניו, לאט-לאט. באה לאיזו חנות תכשיטים או משהו כזה, ונעצרת. בדרך כלל הוא גם כן נעצר. שואל אותי מה השעה או משהו כזה. אם הוא לא שואל, אני שואלת. אחר-כך הוא שואל אם הוא יכול להזמין אותי לקפה או לקולנוע. אני אומרת לא, תודה, אין לי חשק הערב. אז הוא שואל מה את מסתכלת ככה על התכשיטים, היית רוצה לקנות משהו? אני אומרת כן, אבל אין לי מספיק כסף. אחרי כמה משפטים אני שואלת אותו: אולי אתה רוצה לבוא איתי הביתה? אני רואה שהוא חושב שאני זונה, אבל הוא לא אומר בטוח. אני גם משתדלת לא להבהיל אותו. הריהו איך שהם נבגלים! מלה מיותרת — והם מסתלקים.

"בקיצור, הבחור כבר רוצה לבוא אלי. אז אני אומרת לו: אתה יודע, סתם ככה אני אפשר. אני רוצה שתקנה לי מתנה. אתה רואה את הצמיד הזה? אני נורא רוצה אותו. חסכתי קצת כסף וחסרות לי רק 20 לירות. תתן לי? אם יש לו — הוא ישר מוציא מהכיס. אם אין לו הוא מנסה להוריד את המחיר. 12-15 לירות. פחות מזה אני לא מסכימה. אני לוקחת אותו להדר. לא ממחרת. נותנת לו לשחק קצת, ואולי אפילו איזה ריקוד קטן. אני עושה את היצא ממני מבטוס. זה כדאי. הוא תמיד יחזור והוא ישלח את החברים שלו אלי. יש אפילו קבוצה של תלמידי גימנסיה שפעם בשבוע באים אלי ביתא. איזה משוגעים!"

הביקורים אצל זוזי וחברותיה-למרכה הם עסק יקר מאד. לזוזי לא איכפת מנין משיג הגברבר את הכסף לרנוות איתה. העיקר שהיה לו. היא יכולה לנחש — אבל מה זה איכפת לה? האם היא יודעת שהיא דוחפת נערים לגנוב? "אני לא שואלת שאלות. אם ההורים שלהם לא יכולים לשמור עליהם — מה אני שאדאג ליושר שלהם?" וכך יוצא הגברבר לחזק מכאן ומכאן: הוא צריך כסף בשביל להמר בטי"ר ובסנוקר, והוא זקוק לכסף בשביל ביקור אצל זוזי. הוא פוסע עוד פגיעה אל הפשע, אל בית המשפט, אל המוסדות לעבריינים צעירים.

מה קורה במוסדות אלה? על כך ידווח שהום בהן בשבוע הכא ככתבה הסרתית-קדים בעתונות העברית.

האידיאל

הוא הזוהר הקולנועי. תמונות אלה, המראות את בריגיט בארדו, אלוים פרסלי וג'יי מנספילד, קנתי בטי, בעשרה גרוש כל אחת.

הגברברים עטו על קטלוג של צילומים, הצטערו כי דווקא התמונות הנועות של ב.ב. אזלו. לירות מן השלישיה הירוקה — כל מה שהיה לנערים בכיס. "תביאו עוד כסף ותביאו לשחק איתי מחר", האיץ בהם המנצח. "אני תמיד פה — בבוקר ובערב."

★ ★ ★

שדאגר ושמו דוונטאל

ה'ג'וק בוקס ניגן בהיסטריה קולנית. כחציתריסר גברברים — ביניהם חייל אחד — הצטופפו סביבו, הביעו את תפיהם במיקצב הרוק. מול הפתח נעצרה מכונת פורד קטנה ירוקה, מספר 27-578, ממנה ירד גבר אלגנטי, בעל לחיים ורודות, עיני-תכלת קרות ושיער מלבן מטופח. בפיו היה תקוע סיגאר. הוא נכנס לטי"ר, ניסה את כוחו בקליעה, שילשל כמה מטבעות לניוק בוקס וסקר את הנוכחים.

"זה בעל המכונות", הסביר לי האחראי על המקום. "הוא מביא את המכונות מוחץ-לארץ ומשכיר אותן לנו. הרשיון על שמו. הוא מקבל 50 אחוז מההכנסות." כמה מהלקוחות הכירו את בעל-המכונות. "איך התקליטים שלנו?" שאל אחד החברה, גברבר בעל הפועה אינטליגנטית יותר מהשאר, השיב: "אין לך את הכי-חדשים."

"איזה, למשל?" שאל הגבר. "דוונטאל!" בעל העסק הוציא מכיסו פנקס ועפרון והתכוון לרשום את שם השלאגר החסר. "אין בעיות בשבילנו", הסביר, "אני כותב לקפריסין ותוך שבוע יש לי את התקליט. מה שמא, אמרת?"

"דוונטאלו!" "באיזה שפה זה?" שאל האישי. "באנגלית", השיב הגברבר. "כותבים את זה Living Doll."

מרתו לאנגלית בנימנסיה הייתה כהדאי עומדת על כך שביטא את השם כבטיסווי הנכון — ליווינג דול — אך הגברבר רצה לעשות רושם ולבטא אותו כפי שהוא נשמע בפי הזמר האמריקאי. בעל העסק הכניס את עפרונו לכיס: "זה לא תקליט חדש. כבר היה לי אותו כאן לפני חצי שנה."

הגברבר ראה בכך פגיעה במעמדו כמומחה. הוא ניש את המקום ועבר לטי"ר השכן, הטר של בוקס. שם היה מלא יותר. למעלה מעשרים עשן הצטופפו סביב שולחנות הכדורגל, מיתקני הקליעה והג'וק בוקס הצרמני. תימרות עשן מילאו את האולם המכווץ. "הלחץ על 41, המליץ העסק באוני מישוה. לחצתי והצריחה של מייך סטרק דקרה את האחור הדחוס. "זה מלך הרוקנרול, זה", הכריז אחד הנאספים, בהצביעו על תמונה של הזמר, קליף ריצ'ארדס. "הוא שם את אלחיס פרסלי בצד."

גברבר שחרח, שהתעוה בריקוד רוקנרול לראותה, הפסיק לרגע את קפיצותיו. "חכה, חכה", הוא אמר, "עוד מעט יעזוב את הצבא והכתר יחזור אליי." ולפני שחזר לריקוד

• בצרפתית: מטוח. השם זבך לחנויות אלה בשל המיקנים הרבים של קליעה-למטרות המצויים בהן.